

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การวิจัยติดตามและประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

2552

ประเภทของงานวิจัย

วัดประเมินผลการศึกษา

คำสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ , หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ , สถานศึกษา

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

นโยบายของรัฐได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติที่จะต้องร่วมกันผลักดันในเชิงแนวนโยบายด้านการพัฒนาทุนสังคมในเรื่องของการเร่งปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร การปรับกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และของชาติ เข้าใจและรู้เท่าทันรากเหง้าแห่งวัฒนธรรมตนเองและของชาติอื่น (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2547) วัฒนธรรมการสื่อสาร ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นการช่วยเร่งการถ่ายทอดแนวความคิดให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและเด่นชัดในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ถือเป็นวัฒนธรรมที่แพร่หลายอย่างกว้างขวางในโลกแห่งการทำงานและนันทนาการ อีกทั้งการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสารกันทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นผลให้บรรดาประเทศต่างๆ มีแนวโน้มสูงขึ้นที่จะวิวัฒนาการไปในรูปแบบเดียวกันที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารมากขึ้น แนวโน้มเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ในอนาคตที่วัฒนธรรมในหลายๆ ด้านจะโยงโย่งอย่างใกล้ชิดกับภาษาอังกฤษ รวมทั้ง การพัฒนาทางวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ อีกทั้ง แนวโน้มของการที่เกือบทุกประเทศในโลกจะต้องพึ่งพาอาศัยกันสูงขึ้น (คณะกรรมการการจัดการประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2548)

การให้ความสำคัญทางด้านภาษาและการสื่อสาร ในระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้น มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานที่ 5 เรื่องผู้เรียน โดยมุ่งเน้นเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภาษาและความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544) รวมทั้งบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา 10 กำหนดเรื่องการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น และโดยคำสั่งจากกระทรวงศึกษาธิการที่ วก1065/ 2544 ในการใช้นโยบายหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ให้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการศึกษา โดยให้จัดได้เป็นบางวิชา และต้องเอื้อประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอนระบบที่ใช้ภาษาไทย อีกทั้งคงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์และชนบทร่วมประเพณี โดยกำหนดหลักเกณฑ์ด้านความพร้อมของนักเรียน การรับเข้า การเก็บค่าเล่าเรียน การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ และกิจกรรมของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล การติดตามและประเมินผล (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program, EP) เป็นโครงการที่มีพื้นฐานจากสำคัญดังที่กล่าวมาเบื้องต้น โครงการนี้จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 แต่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระที่ไม่ใช่กลุ่มภาษาไทย และกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บางสาระที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยและเอกลักษณ์ไทย เป็นโครงการที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาที่เรียกว่า All for Education การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ และผู้ปกครอง มีทางเลือกมากขึ้นในการจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพตามปรัชญาระบบการศึกษา และเป้าหมายวาระแห่งชาติ ว่าด้วยการสร้างความสามารถแข่งขันให้กับคนไทย กระทรวงศึกษาธิการให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพจำนวนหนึ่งจัดโครงการทดลอง English Program นำร่องไปก่อนตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 และในปี 2546 มีนโยบายให้โรงเรียนจัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถและทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ปัจจุบัน มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษาจำนวน 67 โรงเรียน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 17 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา 50 โรงเรียน โดยการจัดการเรียนการสอน 2 รูปแบบคือ English Program (EP) เป็นโครงการที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่ออย่างน้อย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่า 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และ Mini English Program (MEP) จัดการเรียนรู้อาศัยภาษาอังกฤษเป็นสื่อ อย่างน้อย 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8-14 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) เมื่อโรงเรียนในโครงการ EP ดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งแล้ว นโยบาย และหลักเกณฑ์ของโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ได้กำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินโครงการในเรื่องของความพร้อม ด้านการเตรียมการของสถานศึกษา การบริหารจัดการ การดำเนินงานของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษสำหรับการพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การลดค่าใช้จ่าย คุณภาพของครู และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมทั้งการประเมิน เพื่อปรับปรุงแก้ไข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิจัยติดตามและประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยติดตามและประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมินที่ผสมผสานระหว่างกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่มีการบูรณาการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงพรรณนา และการวิจัยพหุกรณีศึกษา มาเป็นแนวทางในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษทั่วประเทศ ที่เปิดการเรียนการสอนภายในปีการศึกษา 2547 ซึ่งมี ทั้งหมด 85 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการตอบรับของแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ส่งไปยังกลุ่มประชากรทั้ง 85 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 60 คน ครู จำนวน 657 คน นักเรียน จำนวน 2,334 คน และผู้ปกครอง จำนวน 2,032 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานตามที่ปรากฏในผลการวิจัยเชิงปริมาณที่สอดคล้องตามตัวบ่งชี้คุณภาพ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษสูงสุด ในแต่ละภูมิภาค รวม 5 ภูมิภาค ดังนี้คือ 1) ภาคเหนือ ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเมืองเชียงราย 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช 3) ภาคกลาง ตะวันออก และตะวันตก ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลชลบุรี 4) ภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนสตรีภูเก็ต 5) กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนโยธินบูรณะ โดยในแต่ละสถานศึกษา คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน ผู้ประสานงานโครงการ จำนวน 5 คน ครูผู้สอนชาวต่างชาติ จำนวน 23 คน ครูผู้สอนชาวไทย จำนวน 26 คน นักเรียน จำนวน 42 คน และผู้ปกครอง จำนวน 29 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกการเก็บข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. แบบสำรวจสภาพพื้นฐานของสถานศึกษา
3. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษมี 4 ชุด คือ
  - 3.1 แบบสอบถามครูผู้สอน
  - 3.2 แบบสอบถามผู้บริหาร
  - 3.3 แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน
  - 3.4 แบบสอบถามนักเรียน
4. แบบทดสอบความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวการสัมภาษณ์/ แนวการสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกการสังเกตการเรียนการสอนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้ง 5 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่อบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จากการประเมินด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอ้างอิงเพื่อการทดสอบสัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วย Chi-square

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย (Inductive Content Analysis) โดยยึดหลักการวิเคราะห์/สังเคราะห์ ภายใต้ความเหมือนและความต่างของสารสนเทศการประเมิน พร้อมทั้งอาศัยการตีความภายใต้ฐานข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่เกิดขึ้น ภายใต้แหล่งข้อมูลของสารสนเทศการประเมินแต่ละแหล่ง รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลที่ได้ โดยสมาชิกที่เกี่ยวข้อง (Member Check)

ผลการวิจัย

1) ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ในด้านบริบท ก่อนเริ่มต้นโครงการสภาพของสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการ สถานที่ บุคลากร และงบประมาณ อยู่ในบริบทที่มีความพร้อมที่จะดำเนินโครงการ โดยฐานคิดสำคัญของการก่อตั้งโครงการของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา มาจากข้อกำหนดแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ การได้ดูงานโรงเรียนต้นแบบ และความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นจากกลุ่มผู้ปกครองด้วย สารสนเทศปัจจัยนำเข้าศึกษาจากครูผู้สอน นักเรียน การจัดทำหลักสูตรและการวางแผนการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากร สารสนเทศด้านกระบวนการศึกษาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ การพัฒนาครู สารสนเทศด้านผลผลิตและผลลัพธ์ พบว่า ความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนดีขึ้นกว่าเดิม มีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาอังกฤษ วัตุวิธีคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีจิตสำนึกต่อตนเอง ชุมชน สังคม และโลก โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง มีการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการนำผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามาใช้ในการพัฒนาโครงการ EP การเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความชัดเจนและเข้มแข็งมากขึ้น ในส่วนของความพึงพอใจ ทั้งครู ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ ในระดับมากทุกรายการ

2) ผลการเชื่อมข้ามรายกรณีศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในแต่ละภูมิภาค พบว่า บริบทสำคัญที่มีผลต่อการจัดตั้งโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษของกรณีศึกษาทั้ง 5 แห่ง เกิดขึ้นจากภายในของสถานศึกษาเอง และบริบทที่มาจากภายนอกของสถานศึกษา ส่วนรูปแบบการกำหนดปัจจัยนำเข้าด้านครูผู้สอนชาวต่างชาติ ครูผู้ร่วมสอนชาวไทย และนักเรียน ในภาพรวมแล้วมีรูปแบบของการกำหนดภายใต้กรอบของระเบียบและแนวทางที่ทางราชการกำหนด ด้านผู้ปกครอง เป็นผู้ที่มีความพร้อม มีส่วนร่วม และเข้าใจในการดำเนินงานของโครงการ โครงสร้างการบริหารงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยให้มีที่ปรึกษาโครงการจากภายนอกเข้ามาทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ด้านผู้ประสานงาน เป็นผู้ที่มีทักษะ ความสามารถทางวิชาการ ทำงานกับชาวต่างชาติได้ และมีบุคลิกในการประสานงาน งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนามาจาก ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินบริจาค หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ภายใต้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ หนังสือแบบเรียนที่ใช้ในรายวิชาที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา และอาคารสถานที่ รูปแบบการกำหนดกระบวนการของโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ การประสานงานโครงการด้านวิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการ และการประสานเครือข่าย การพัฒนาครู โดยการฝึกอบรมและพัฒนา การนิเทศภายใน รูปแบบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการวางแผน จัดการเรียนการสอน และการสอนเสริม การจัดการชั้นเรียน มีการจัดกลุ่มนักเรียน การกำหนดครูประจำชั้น การจัดตารางสอน และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์การใช้แหล่งการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียน ในโรงเรียน และนอกโรงเรียน กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ปฏิบัติภายใต้กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 รูปแบบของกระบวนการด้านการประเมินผลความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน อาศัยการทดสอบจากรายวิชาภาษาอังกฤษ และการขอรับการทดสอบจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รูปแบบของการบริหารงานขับเคลื่อนด้วยการอิงระบบของทางราชการ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีความยืดหยุ่น ใช้ทรัพยากรร่วมกัน กระจายอำนาจแบบมีส่วนร่วม และให้บริการแบบ one stop service การบริหารงบประมาณอิงระบบของทางราชการเป็นฐานสำคัญ มีความยืดหยุ่น อาศัยแนวทางของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส มุ่งเน้นที่คุณภาพการเรียนการสอนเป็นหลัก และการมีสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้รับความสะดวกสบายในการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษกับหลักสูตรปกติ นักเรียนต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบเดียวกันของโรงเรียน ครูชาวไทยต้องไม่พูดจาหรือแสดงท่าที ที่อาจนำไปสู่ความรู้สึกของการแปลกแยก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าถึงและลงลึกในปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ผู้ปกครองควรได้รับโอกาสที่จะได้รับการพิจารณาให้บุตรหลานที่อยู่ในหลักสูตรปกติ ได้มีโอกาสได้รับทุนการศึกษาในการเข้าเรียนในโครงการ EP รวมถึงการใช้กลไก

ของการรับรู้ร่วมกันระหว่างสมาคมผู้ปกครองกับเครือข่ายผู้ปกครองโครงการ EP การประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนใช้ระบบการนิเทศภายในระบบการพัฒนาครู ระบบการประเมินคุณภาพครู และระบบการคัดเลือก การว่าจ้าง และการต่อสัญญาจ้างครูชาวต่างชาติ วิธีการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชุมชี้แจงตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมโครงการ และระหว่างการเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ และการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการกำหนดด้านผลผลิตและผลลัพธ์ อาศัยร่องรอยที่จะแสดงถึงคุณภาพของผลผลิตและผลลัพธ์ ตั้งแต่ระหว่างการศึกษาในหลักสูตร และเมื่อจบการศึกษา

3) จุดเด่นในการพัฒนาด้านการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมภายใต้การควบคุมโครงสร้าง โดยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้โครงการอยู่ในข้อกำหนดแนวทางของสถานศึกษาและราชการ การบริหารจัดการทรัพยากรให้ใช้ร่วมกันอย่างคุ้มค่า สร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน งบประมาณในการบริหารงานที่เพียงพอ มีคุณภาพ โดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ความพร้อมของอาคารสถานที่ และการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ พื้นฐานของผู้เรียนที่ใกล้เคียง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ครูผู้ประสานงานโครงการชาวไทยที่ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ ตั้งใจทำงานเพื่อให้โครงการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการควบคุมคุณภาพโครงการอย่างเคร่งครัด มีหลักสูตรที่ใช้สอนเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของโครงการ มีข้อได้เปรียบเรื่องของแหล่งเรียนรู้ทางภาษา มีระบบครูผู้ร่วมสอนชาวไทยที่จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร ได้รับการยอมรับจากชุมชนและผู้ปกครอง โดยดูจากยอดการสมัครเข้าร่วมโครงการที่เพิ่มขึ้นทุกปี การมีเครือข่ายที่เข้มแข็งของผู้ปกครองและโรงเรียนเครือข่าย EP มีระบบการประเมินผลครูผู้สอนชาวต่างชาติ และคุณภาพของผู้เรียนในการใช้ภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาต่างๆ เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

ส่วนจุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะ ในการจัดหาครูชาวต่างชาติ พบปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติที่มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก การปลอมแปลงเอกสาร การจ่ายค่าตอบแทนของครู ดังนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงควรมีมาตรการหรือนโยบายตั้งแต่การจัดหา คัดกรอง ตรวจสอบคุณสมบัติ ฝึกทักษะพื้นฐานและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยังขาดการประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องการให้ช่วยเหลือในหลายปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง ปัญหาการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ที่ต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบการเงินและพัสดุของทางราชการ ซึ่งในการปฏิบัติหลายเรื่อง ไม่เอื้อต่อบริบทของการดำเนินงานของโครงการ ดังนั้น ควรมีการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง แต่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของหน่วยงานกลาง กลุ่มผู้ปกครองที่ขาดความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ จะมีความเครียดที่ไม่สามารถให้การช่วยเหลือบุตรหลานทำงานที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนได้ ดังนั้น ทางโรงเรียนและผู้ปกครองควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจและหาทางออกในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ด้านการขยายตัวของจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงข้อวิตกกังวลของนักเรียนและผู้ปกครอง ที่ต้องการร่วมโครงการอย่างต่อเนื่องในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ถือเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่ทางสถานศึกษาต้องศึกษาและวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ และให้คำตอบที่ชัดเจนกับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การกำหนดให้รับนักเรียนโดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาจำนวนร้อยละ 3 ของนักเรียนทั้งหมด ถือว่าค่อนข้างมีผลกระทบต่องบประมาณที่ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการ และในความรู้สึกของชุมชน ทั้งนี้ในระดับนโยบายแล้ว จึงควรมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อทดแทนการยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษา แต่ยังคงสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ได้ เช่นเดียวกัน การหาหนังสือแบบเรียน ค่อนข้างมีปัญหาในด้านความสอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการผลิตหนังสือแบบเรียนในรายวิชาที่สอนเป็นภาษาอังกฤษและตรงตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ได้ตามมาตรฐาน ปัญหาด้านนโยบายในการรับนักเรียนเข้าร่วมโครงการ การสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นกับผู้ประสานงานที่เป็นข้าราชการครูชาวไทย ต้องมีแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจน และความเป็นไปได้ในการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ห้องสมุดประจำโครงการที่ยังให้บริการได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เกิดความรู้สึกแปลกแยกระหว่างหลักสูตรปกติและโครงการ EP ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองที่ไม่สร้างความแปลกแยกให้เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตน ปัญหา

พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมชาวไทย ดังนั้น ทางโรงเรียนและผู้ปกครอง ควรต้องมีการสร้างความเข้าใจ ในการจัดบรรยากาศเพื่อให้นักเรียนสามารถนำวิถีคิดในแบบชาวตะวันตกมาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมไทย ด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมของครูชาวต่างชาติ ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการปฐมนิเทศ หรืออบรมเชิงปฏิบัติการอย่างจริงจังให้กับครูชาวต่างชาติก่อนการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ของนักเรียนในระดับชาติ ที่พบว่า นักเรียนไม่สามารถอ่านหรือตีความข้อสอบที่เป็นภาษาไทยให้เกิดความเข้าใจได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะนักเรียนผ่านการทำข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษมาตลอด จึงอาจทำให้เกิดช่องว่างทางภาษาที่เกิดขึ้นกับข้อสอบได้ จึงทำให้เกิดการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับผลการประเมิน ที่ไม่สามารถสะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน จึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการทดสอบนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชาติ ควรได้พิจารณาถึงการทดสอบที่เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

www.thaiedresearch.org